

MARIJA BOLIĆ
Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek
Osijek, Europske avenije 24
e-mail: bmarija@kniga.gskos.hr

NAJZNAČAJNIJE IZMJENE I DOPUNE U UDK

U posljednjih deset godina došlo je do niza izmjena unutar glavnih, pomoćnih i posebnih pomoćnih UDK oznaka što ih je donio UDK Consortium, koje su objavljene u publikaciji "Extensions and Corrections to the UDK" što ju objavljuje sam Consortium.

Hrvatsko knjižničarsko društvo je putem svoje Komisije za klasifikaciju i predmetno označivanje povremeno obavještavalo o nastalim promjenama, Vjesnik bibliotekara Hrvatske donio je članak s pregledom izmjena i/ili dopuna UDK oznaka, a Matična je služba Nacionalne i sveučilišne knjižnice nedavno obavijestila Matične službe svih knjižnica o izmjenama i dopunama UDK.

Velike izmjene nastale su unutar UDK skupine 8, izmijenjene su pomoćne oznake za jezik, te pomoćne oznake za etničke skupine i nacionalnosti. U potpunosti se ukidaju pomoćni brojevi za jezik =2/=9, a pomoćni broj za hrvatski jezik je =163.42. Izmijenjeni broj za lingvistiku je 81, za pojedine jezike 811, a novi broj za pojedine književnosti je 821 (u potpunosti se ukidaju UDK brojevi 820/899 za pojedine književnosti). Brojevi za pojedine jezike i pojedine književnosti tvore se na način da se glavnom broju iza točke dodaje odgovarajući broj za jezik, npr.

811.163.42 Hrvatski jezik

821.163.42 Hrvatska književnost

Nepromijenjene su ostale skupine 82-1/-9 Književne vrste i 82.09/.91 Književne studije. Književna kritika. Komparativna književnost.

Do izmjena koje su nastale u pomoćnim oznakama za mjesto došlo je uglavnom zbog društveno-političkih promjena nastalih u proteklom periodu, o čemu smo bili pravodobno obavještavani i što se u praksi i primjenjuje.

U UDK skupini 9 Geografija. Biografija. Povijest izmjene se odnose na način tvorbe pojedinih brojeva. U UDK skupini 91 ukinuti su brojevi 914/919, a glavni broj za geografiju je 913. Ukinut je i broj 930.9 Opća povijest, kao i brojevi 931/999 a zamijenio ih je glavni broj 94. Sadržaji iz UDK skupine 9 označuju se na način da se glavnom broju dodaju pomoćni brojevi za mjesto, npr.

908(497.5) Regionalna monografija Hrvatske

913(497.5) Geografija Hrvatske

94(100) Opća povijest svijeta

94(497.5) Povijest Hrvatske

Povijest pojedinih naroda ili etničkih skupina označava se dodavanjem pomoćnih brojeva za narod glavnom UDK broju.

Do izmjena je došlo i u drugim UDK skupinama:

- ukinute su skupine 681.3 Oprema za obradu podataka i 519.68 Računalno programiranje, a uvedena je nova UDK skupina 004 Računalna znanost i tehnologija. Računarstvo;

- UDK skupina 006 ima novi naslov Normizacija proizvoda, operacija, mjera i vremena, a uvedena je i nova skupina 006.9 Normizacija težina, mjera i mjerenje vremena (uključujući: Meteorologija. Horologija. Kronologija) čime su zamijenjene ukinute UDK skupine 389 =>006.91, 529=>006.92;

- u UDK skupini 7 Umjetnost, tj. unutar posebnih pomoćnih brojeva za razdoblja, škole, stilove i utjecaje došlo je do izmjena koje olakšavaju klasifikaciju umjetničkih pokreta i

pravaca 20. st; proširen je broj 7.041 Ikonografija. Ikonologija, a u skupini 7.02 preporuča se upotreba pomoćnih oznaka za materijale.

Niti članak objavljen u Vjesniku bibliotekara Hrvatske, niti obavijest Matične službe Nacionalne i sveučilišne knjižnice o novim izmjenama i dopunama UDK oznaka ne daje potpuni pregled izmjena i/ili dopuna UDK oznaka, nego nas upoznaje samo s onim najvažnijim za proteklo razdoblje, i najavljuje nove. S nestrpljenjem očekujemo dugo najavljivani hrvatski prijevod Master Reference File-a UDC iz 1996. godine. Budući da Nacionalna i sveučilišna knjižnica već primjenjuje nove izmjenjene i dopunjene UDK oznake za očekivati je da će hrvatski prijevod uskoro stići i do ostalih knjižnica i CIP centara u Hrvatskoj kako bi se otada i u njima počele upotrebljavati UDK oznake sa svim izmjenama i dopunama.

Kako su UDK oznake klasifikacijski standard koji naša Knjižnica koristi dugi niz godina za stručno označivanje knjižnične građe, te za stručni smještaj knjižničkog fonda, smatramo potrebnim da se o ovim izmjenama i dopunama i njihovoj praktičnoj primjeni treba raspravljati i u okviru Komisije za klasifikaciju i predmetno označivanje HKD-a, imajući osobito u vidu promjene do kojih će doći u stručnom smještaju građe na policama (znamo daje UDK oznaka, često u nešto skraćenom obliku, prvi element signature, da određuje mjesto knjige na polici), što će u krajnosti rezultirati činjenicom da će nam se isti sadržaji nalaziti na različitim mjestima. Postoji doduše i mogućnost reklasifikacije, tj. ponovnog stručnog označivanja dijelova knjižnog fonda, no to zbog obima građe koju Knjižnica posjeduje ne smatramo u ovom trenutku mogućim rješenjem.